

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกีฬาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพพลานามัย และด้านจิตใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกีฬาถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนในประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตที่มีคุณธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นเพื่อเป็นรากฐานที่ดีของสังคม องค์การด้านสาธารณสุขของประเทศต่างๆ ในโลก รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ จึงได้สนับสนุนให้มีการใช้กีฬา การออกกำลังกายและนันทนาการเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากร (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2550)

การบริหารจัดการการศึกษาของไทย ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก หน้า 2 วันที่ 22 กรกฎาคม 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและ ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านกระบวนการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลเพื่อนำไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (สกศ.) ถือเป็นนโยบายเชิงด่วนที่สำคัญในการเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ความเป็นเลิศ และเกิดความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันและได้มาตรฐาน

โดยที่สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการสร้างและพัฒนาคน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 47 ตอนที่ 45 ก หน้า 2 วันที่ 22 กรกฎาคม 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย

ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องอยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเองซึ่งเป็น ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน และกลุ่มสาระที่จะตอบสนองบทบาทปฏิบัติตามมาตรา 6 ได้ เหมาะสม คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา พลศึกษา

นอกจากนี้ การกีฬาเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่คนส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจ และ นำมาใช้เพื่อพัฒนาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ ผู้ที่เล่นกีฬาอยู่เป็นประจำจะทำให้เป็นผู้ที่มี สุขภาพดี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ ดังพระบรมราชโองการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานใน วันกีฬาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2531 (การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2531) ดังความตอนหนึ่งว่า "...การกีฬาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญพื้นฐานเพื่อที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรง และความสามารถที่จะ แสดงฝีมือในเชิงกีฬาเพื่อความสามัคคีและเพื่อคุณภาพของมนุษย์ที่ดีขึ้น เวลานี้การกีฬานับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วยในทางสังคม ทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติในสิ่งที่มีประโยชน์ ในทางสุขภาพของร่างกายและจิตใจของตน ทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทั้งยังเป็นสิ่งที่ ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมืองอีกด้วย..."

กีฬามีหลายประเภทและกีฬาประเภทต่อสู้ด้วยมือเปล่าก็เป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่มีความนิยม เพราะนอกจากจะได้ประโยชน์ต่างๆ เหมือนกับกีฬาประเภทอื่นๆ แล้ว ยังมีผลพลอยได้ในเรื่องของการต่อสู้ป้องกันตัวในยามจำเป็น กีฬาการต่อสู้ด้วยมือเปล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การต่อสู้แบบเตะต่อย เป็นการต่อสู้ที่ใช้อวัยวะในร่างกายที่มีความแข็งแรงโจมตีคู่ต่อสู้ เช่น การวู้ทหมัด เท้า เข่า ศอก และศีรษะ เป็นต้น การต่อสู้แบบนี้ ได้แก่ มวยไทย มวยสากล คาราเต้โด เทควันโด เป็นต้น

2. การต่อสู้แบบจับ หัก ทิ่ม จะใช้วิธีการบิด หัก ข้อต่อต่างๆ รวมทั้งการจับคู่ต่อสู้เหวี่ยง ทิ่มแทง การต่อสู้ประเภทนี้ ได้แก่ มวยปล้ำ ยูโด ไคริโด เป็นต้น (โสภา กุศลวงศ์. 2543)

ในปัจจุบัน เทควันโดมีผู้นิยมเล่นมากกว่า 164 ประเทศทั่วโลก ได้รับการยอมรับว่า เทควันโด เป็นการแสดงออกทางร่างกายของมนุษย์ซึ่งจะมีผลทำให้อายุยืนยาวและเป็นกิจกรรมที่เต็มไปด้วย น้ำใจ ด้วยลักษณะท่าทางและการกระทำพื้นฐานของเทควันโด กีฬาเทควันโดได้พัฒนามาจาก สัญชาตญาณการต่อสู้ป้องกันตัวของมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความแข็งแรงและเป็นพื้นฐานทางด้านการ แสดงออกของตนเอง โดยผู้เล่นจะได้รับคุณประโยชน์ต่างๆ มากมาย เช่น การป้องกันตนเอง การมี สุขภาพดี ไม่เหน็ดเหนื่อยหรืออ่อนเพลียง่าย ช่วยให้อวัยวะและส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น สมอง หัวใจ และ ระบบการหายใจ การย่อยอาหาร ข้อต่อ กล้ามเนื้อ ระบบประสาท และระบบอื่นๆ ได้พัฒนาและทำงาน ได้ดีขึ้น

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการเรียนศิลปะป้องกันตัว คือ ปัจจัยด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อป้องกันจากรั้วรอบตัว การเรียนศิลปะป้องกันตัวนั้นจะฝึกให้เราเกิดความพร้อมตั้งแต่การยืน การเผชิญหน้า เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันหรือมีการทำร้ายร่างกายขึ้นมาก็พร้อมที่จะหลบหลีก ปัดป้อง และตอบโต้ เพื่อให้ตัวเราพ้นภัยหรือออกจากเหตุการณ์คับขันนั้นได้อย่างปลอดภัย สิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ศิลปะป้องกันตัวจะต้องมีครูผู้ฝึกสอนเพื่อแนะนำทักษะวิธีการฝึก การแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆ และฝึกจนเกิดความชำนาญถึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย จึงไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด ที่ในปัจจุบันจะมีผู้หันมาสนใจเรียนศิลปะการป้องกันตัวมากมาย

จากปัจจัยความสำคัญต่างๆ ที่กล่าวในเบื้องต้นนั้น ส่งผลให้มีการเปิดโรงเรียนสอนศิลปะป้องกันตัวหลากหลายแขนง จากผลการสำรวจความนิยมในกีฬาแขนงศิลปะการต่อสู้ ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับความสนใจในศิลปะป้องกันตัวแต่ละประเภท พบว่า ผู้เรียนศิลปะป้องกันตัวเป็น เพศชาย 62% และเป็นเพศหญิง 38% สาขาวิชาป้องกันตัวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เทควันโด 32% รองลงมาคือ มวยไทย 28% ศิลปะการป้องกันตัวแบบผสมอีก 22% และอื่นๆ อีกประมาณ 18% ตามลำดับ ซึ่งผู้เรียนเพศชายนิยมเรียนศิลปะป้องกันตัวประเภทมวยไทยมากที่สุด ส่วนผู้เรียนเพศหญิงนิยมเรียนศิลปะป้องกันตัวประเภทการป้องกันแบบผสม

จากผลการสำรวจดังกล่าว ที่พบว่า สาขาวิชาป้องกันตัวที่ได้รับความนิยม คือ เทควันโด ที่มีมากถึง 32% นั้น เมื่อเทียบกับประเภทศิลปะป้องกันตัวทั้งหมด เนื่องจากกีฬาเทควันโดนั้น เป็นศิลปะการต่อสู้ที่สร้างความเป็นระเบียบ วินัย ความมีสมาธิในตนเอง การมีไหวพริบและการตัดสินใจที่ดี ที่สำคัญยังเป็นกีฬาที่ฝึกทักษะการต่อสู้ป้องกันตัวได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลดังกล่าว เพื่อความเชี่ยวชาญในศาสตร์แห่งศิลปะการป้องกันตัวเฉพาะทาง จึงก่อให้เกิดโรงเรียนสอนศิลปะการป้องกันตัว เทควันโดขึ้นมากมายตามสถานที่ต่างๆ เช่น ในห้างสรรพสินค้า ในสถานศึกษา หรือในสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ภายในสปอร์ตคลับของหมู่บ้าน สถานที่เรียนตั้งอยู่ติดถนนสายหลัก เดินทางสะดวก อยู่ใกล้ร้านอาหารหรือร้านกาแฟ เป็นต้น แต่ละสถานที่ล้วนมีลักษณะและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น เจ้าของศูนย์ฝึกเป็นอดีตนักกีฬาทีมชาติ ค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูง คุณภาพของผู้ฝึกสอน ขนาดของสถานที่ที่ใช้ฝึกสอน และการรับรองผลหลังเข้ารับการฝึก เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยเริ่มรู้จักกีฬาเทควันโดเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2508 โดยคณาจารย์จากสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 6 ท่าน มาสอนเทควันโดให้กับทหารอเมริกันตามฐานทัพต่างๆ ในประเทศไทย ได้แก่ ตาคลี (นครสวรรค์) นครราชสีมา อุบลราชธานี อุตรธานี และสัทหีบ และเปิดสอนให้กับประชาชนโดยทั่วไป บางท่านสอนที่สโมสร Y.M.C.A. ราชกรีฑาสโมสร และโรงยิมหลังโรงพยาบาลนครินทร์

สยามสแควร์ แต่เมื่อกองทัพสหรัฐถอนตัวออกจากประเทศไทย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2516 อาจารย์ของคิยองได้รับมอบหมายจากสมาคมเทควันโดแห่งสาธารณรัฐเกาหลีให้เดินทางมาเปิดสอนเทควันโดที่ราชกรีฑาสโมสร หลังจากนั้น กีฬาเทควันโดได้รับการยอมรับมากขึ้นเรื่อยมาเป็นลำดับ และมีการจัดการแข่งขันทุกระดับ ทั้งระดับซีเกมส์ เอเชียนเกมส์ โอลิมปิก โอลิมปิกเวสต์ เทควันโदनานาชาติ ตลอดทั้งได้ทำการถ่ายทอดข่าวสารสู่ประชาชนทุกสื่อ เทควันโดจึงเป็นกีฬาที่ได้รับการนิยมเป็นอย่างมากและได้มีการเปิดสอนตามสถานที่ต่างๆ กันอย่างแพร่หลาย เช่น สมาคมสโมสรรวมมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ในระยะแรกๆ ของการเปิดสอนเทควันโดในประเทศไทย สมาชิกของสมาคมมีความคิดว่าน่าจะเปิดสอนได้โดยครูที่ผ่านการสอบมาแล้วอย่างถูกต้องและเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานของสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย ผู้เรียนจึงจะมีสิทธิได้รับการรับรองและสามารถรับใบประกาศเกียรติบัตรได้อย่างถูกต้อง

ด้วยความนิยมของประชาชนและความต้องการของผู้เรียน ในการเรียนศิลปะป้องกันตัวเทควันโดมีมากขึ้น จึงทำให้มีการเปิดศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดกันอย่างแพร่หลาย และด้วยเหตุที่ทางสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทยไม่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับในการเปิดศูนย์ฝึกสอนเทควันโดแต่อย่างใด จึงทำให้เกิดปัญหาในการฝึกและการจัดการเรียนการสอนหลายประการ ดังนี้

บางศูนย์ฝึกเปิดศูนย์ขึ้นเพียงต้องการผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจเท่านั้น ไม่เน้นการพัฒนาฝีมือของนักกีฬา ให้ความสนใจในการดูแลนักกีฬาไม่ดีเท่าที่ควร ประวัติของผู้สอนไม่โปร่งใส บางศูนย์ฝึกเปิดสอนและเก็บค่าเรียนในอัตราที่ต่ำกว่าเพื่อตัดราคาผู้สอนรายอื่นๆ บางศูนย์ฝึกมีการเรียกเก็บค่าสอบสายจากผู้เรียนโดยไม่ออกใบประกาศเกียรติบัตรให้ บางศูนย์ฝึกยังใช้ครูผู้สอนที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงทั้งเรื่องการต่อสู้และพุมเซ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หรือเปิดสอนเพื่อต้องการผลประโยชน์โดยมิได้คำนึงถึงมาตรฐานของหลักสูตร และมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน บางศูนย์ฝึกก็ให้ผู้เรียนทำการฝึกซ้อมกันเอง ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากครูผู้ฝึก และเวลาสอบสายก็ดำเนินการสอบสายกันเอง ทั้งๆ ที่ต้องได้สายดำตั้ง 4 ก่อน จึงจะทำการสอบสายได้ ศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดบางแห่งมีจำนวนผู้เรียนเป็นจำนวนมากแต่มีครูผู้ฝึกสอนน้อย อีกทั้งชั่วโมงเรียนมีเพียง 1-1.30 ชั่วโมง/สัปดาห์ จึงทำให้ผู้เรียนมีเวลาพบครูน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านวันและเวลา ส่งผลทำให้การฝึกซ้อมทักษะด้านต่างๆ เป็นไปล่าช้า นักเรียนไม่เกิดความชำนาญพอที่จะสอบเลื่อนขั้นให้มีวุฒิที่สูงขึ้นได้ ศูนย์ฝึกบางแห่งเปิดศูนย์เพียงแต่ต้องการคัดเลือกเฉพาะนักกีฬาที่จะสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ศูนย์ฝึกของตนเองและทำการส่งเสริมเฉพาะรายโดยไม่ได้ให้ความสนใจกับผู้เรียนรายอื่น บางศูนย์ฝึกเปิดทำการสอนเพื่อหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น ขายชุดเทควันโดและอุปกรณ์ต่างๆ โดยอ้างว่าเป็นชุดของศูนย์ฝึกแห่งนี้ ผู้ปกครองก็

จำเป็นต้องซื้อในราคาที่แพงกว่าภายนอก โดยมีการร้องเรียนผ่านทางเว็บไซต์ของธารน้ำเทควันโด (<http://www.thannam.net>) เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนในเรื่องมาตรฐานของหลักสูตรการเรียนเทควันโด ครูผู้ฝึกสอนขาดคุณสมบัติ ขาดทักษะและประสบการณ์จึงทำให้การเรียนไม่ได้มาตรฐาน การเรียกเก็บค่าสอบเลื่อนสายที่แพง เรียนจบแล้วไม่ได้รับใบประกาศเกียรติบัตร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาของโรงเรียนที่เปิดสอนเทควันโดชื่อดัง ซึ่งเป็นยิมที่เปิดขึ้นในลักษณะการทำการตลาด มีระบบระเบียบที่แตกต่างไปจากยิมที่เปิดสอนเทควันโดโดยทั่วไป กล่าวคือ ในการเปิดสอนนั้นจะนำเอกสารหลักฐานต่างๆ ไปยื่นข้อเสนอกับทางโรงเรียนหรือสปอร์ตคลับที่จะไปขอเปิดทำการสอนในรูปแบบที่คล้ายๆ กัน โดยคิดค่าทำการสอนในราคาที่ถูกกว่าที่อื่นๆ มีการดำเนินการสอนสายตามขั้นตอนของหลักสูตร แต่ผู้เรียนจะไม่ได้รับใบประกาศเกียรติบัตรอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าของยิมไม่สามารถติดต่อ ครู/อาจารย์ที่มีคุณวุฒิในการสอบสายมาสอบให้ได้ จึงให้ครูที่ไม่มีคุณวุฒิมาทำการสอบแทน เพราะเจ้าของยิมต้องการเก็บค่าสอบสายไว้เอง โดยเก็บค่าสอบสายรายหัวละ 300 บาท ต่อการสอบสาย 1 ครั้ง

สำหรับสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ในส่วนของการทำทีมชาติ ส่วนผู้เรียนที่เรียนมากับระบบที่ผิดๆ ก็จะไม่มีโอกาสในการเข้ารับการศึกษา ทั้งนี้เพราะทางสมาคมจะคัดตัวเฉพาะนักกีฬาที่เคยผ่านการแข่งขันในระดับประเทศหรือการแข่งขันที่ทางสมาคมรับรองเท่านั้น เช่น การแข่งขันในระดับมหาวิทยาลัย การแข่งขันกีฬาเทควันโดชิงแชมป์ประเทศไทย และการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ซึ่งการแข่งขันทั้งสามรายการนี้เท่านั้นที่ทางสมาคมเทควันโดรับรองอย่างเป็นทางการ ดังนั้นจึงเป็นเหตุทำให้ผู้เรียนที่เรียนมาจากศูนย์ฝึกดังที่ได้กล่าวข้างต้นจึงไม่มีสิทธิได้รับการรับรองและไม่มีสิทธิได้รับใบประกาศเกียรติบัตรจากทางสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย

ศูนย์ฝึกเทควันโดแห่งประเทศไทยจะโดดเด่นได้ย่อมมาจากการได้ผู้ฝึกสอนที่ดี และผ่านการสอบมาแล้วอย่างถูกต้อง ตลอดจนทั้งเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานของสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกส่วนใหญ่ของผู้เรียนเป็นอย่างไร จะเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้ฝึกสอนนั้น

ศูนย์ฝึกเทควันโดกำลังเป็นที่นิยมในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย ได้พยายามพัฒนาให้มีศักยภาพ มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด กีฬาเทควันโดจึงได้สร้างมิติใหม่ในการนำนักกีฬาไทยไปสู่ระดับโลก จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาการฝึกกีฬาเทควันโดให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตต่อไป (ธนา สีนประสาธน์. 2554: online)

จากผลการสำรวจที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้ฝึกสอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง จากศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย จำนวน 100 คน ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ผู้ฝึกสอนไม่มีทักษะและความชำนาญในหลักสูตรการสอน, ผู้ช่วยฝึกสอนไม่มีความรู้ในเรื่องกีฬาเทควันโด, การเรียกเก็บค่าสอนเลื่อนสายแพ่งเกินไป, ไม่มีการออกไปประกาศเกียรติบัตรหลังการสอนเลื่อนสาย, สถานที่เรียนไม่มีมาตรฐานและอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมไม่เพียงพอ, สถานที่เรียนไม่มีห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บในขณะที่ฝึกซ้อม, ไม่มีการให้คำแนะนำและส่งเสริมผู้เรียนตามความถนัดและความสามารถ, ไม่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการเรียนการสอนแก่ผู้ปกครอง, จำนวนผู้เรียนในแต่ละรอบมีจำนวนมาก, ไม่มีการแยกผู้เรียนเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มนักกีฬา กลุ่มเรียนปกติ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล โดยมุ่งหวังให้ได้รูปแบบและองค์ประกอบ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด โดยเน้นเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญและหากนำรูปแบบและองค์ประกอบในการบริหารงานมาใช้จนประสบผลสำเร็จแล้วก็จะเรียกได้ว่าเป็นการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผลส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด อันเป็นต้นแบบที่ครอบคลุมมีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมกับการสอนกีฬาเทควันโด เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดเตรียมบุคลากรการดำเนินงานในศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการกีฬาเทควันโดและวงการกีฬาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล มีความมุ่งหมายทางการวิจัย คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบการบริหารองค์การที่มีประสิทธิผล 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ลักษณะองค์กร
2. ลักษณะสภาพแวดล้อม
3. ลักษณะของบุคคลในองค์กร

4. ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

รูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักของกระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดประสิทธิผลจำนวน 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้บริหารและผู้ฝึกสอนเป็นมืออาชีพ
2. มีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่าง ผู้ฝึกสอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง
3. มีความคาดหวังต่อผู้เรียน
4. เน้นการเรียนการสอน
5. การวางแผนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์
6. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้
7. การตรวจสอบได้และมีความน่าเชื่อถือ
8. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดและผู้ฝึกสอนกีฬาเทควันโดที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด ที่มีการบริหารงานโดยเอกชนและเป็นชมรมกีฬาเทควันโดที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาเทควันโดแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 115 แห่ง ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีการปฏิบัติที่ดี 3 แห่ง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด ด้วยการศึกษาคัดสนามโดยการสนทนาจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดและผู้ฝึกสอนเทควันโด
2. กลุ่มตัวอย่างที่ตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ที่ได้มาจากการสุ่มเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการด้านกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และด้านการบริหารการศึกษา
3. กลุ่มตัวอย่างที่ตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดและผู้ฝึกสอนกีฬาเทควันโด ผู้ปฏิบัติงานจริงภายในศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่บริหารโดยเอกชน จำนวน 115 แห่ง และเป็นชมรมกีฬาเทควันโดที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาเทควันโดแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2556

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ผู้บริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด และผู้ฝึกสอนกีฬาเทควันโด ผู้ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด
2. ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการทำงานที่สามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จตามที่องค์กรต้องการ

ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ โดยการใช้จ่ายทรัพยากรน้อยที่สุด

ศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด หมายถึง ศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมเทควันโดแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน และเปิดสอนกีฬาเทควันโดประเภทเดียว

ศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล หมายถึง รูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักของกระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล จำนวน 8 องค์ประกอบ คือ

1. ผู้บริหารและผู้ฝึกสอนเป็นมืออาชีพ
2. มีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่าง ผู้ฝึกสอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง
3. มีความคาดหวังต่อผู้เรียน
4. เน้นการเรียนการสอน
5. การวางแผนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์
6. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้
7. การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ
8. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่เป็นนักวิชาการด้านกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และด้านการบริหารการศึกษา โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือองค์กรการศึกษา
2. ดำรงตำแหน่งนักวิชาการด้านกีฬา หรือวิทยาศาสตร์การกีฬา

3. เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในองค์กรการศึกษา และองค์กรกีฬา

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้าง และความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรหรือองค์ประกอบของรูปแบบบริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโดที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้ง่ายขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิผล

การบริหารศูนยฝึกกีฬา หมายถึง การบริหารจัดการโดยการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ทั้งในด้านคน (นักกีฬา, ผู้ฝึกซ้อม, ผู้ฝึกสอนกีฬา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา) วัสดุอุปกรณ์, งบประมาณ, สถานที่ ตลอดจนเวลาและโอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาให้ประสบผลสำเร็จในการฝึกซ้อมและแข่งขัน ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา “รูปแบบการบริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล” ดังนี้

1. ผู้บริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโด สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์คุณลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาเทควันโดต่อไป
2. ผู้บริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโด สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล
3. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฝึกสอนผู้เรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของวงการกีฬาเทควันโด
4. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการพัฒนาวงการกีฬาเทควันโดให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลในด้านดีต่อนักกีฬาเทควันโดในระดับประเทศในอนาคตได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารศูนยฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิผล โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การพัฒนารูปแบบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา และการบริหารการศึกษามาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย นอกจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำกฎ

ระเบียบ และมาตรฐานศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด ตามเกณฑ์มาตรฐานของสหพันธ์เทควันโดโลก และ KUKKIWON ของประเทศเกาหลีใต้ มาประกอบเป็นแนวคิดในการวิจัย โดยวิเคราะห์แนวคิด ดังนี้

เอ็ดมอนด์ (Edmonds. 1979: 37) การนำไปสู่ความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีปัจจัย 5 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งของผู้บริหาร
2. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะพื้นฐาน
3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาด เรียบร้อย และมีความปลอดภัย
4. ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง
5. ใฝ่ติดตามประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สตีเยิร์ส (Steers. 1977) ที่จำแนกปัจจัยที่ส่งผลถึงความสำเร็จออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ลักษณะของสภาพแวดล้อม
2. ลักษณะของบุคคลในองค์กร
3. ลักษณะขององค์กร
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

สเต็ดแมน (Stedman. 1987: 215-244) ได้ศึกษาถึงความสำเร็จของโรงเรียนว่าเกี่ยวเนื่องกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ

1. การเน้นที่ชาติพันธุ์และเชื้อชาติ
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
3. การร่วมกันวางแผนดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง
4. หลักสูตรที่เน้นทางด้านวิชาการ
5. การใช้และพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ
6. การให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด
7. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน
8. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 297) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิผล ควรประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ด้านปัจจัย
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ศูนย์การศึกษาและฝึกอบรมแห่ง สเตท ออฟ วิคตอเรีย (State of Victoria: Department of Education and Training) ได้ศึกษาพัฒนาองค์ประกอบของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล จากแนวคิดของ แซมมอนส์ ฮิลแมน และมอร์ติเมอร์ (Sammons; Hillman; & Mortimore. 2002: 1-25) ซึ่งพบว่ามี องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพ
2. การมีความคาดหวังต่อนักเรียนในระดับสูง
3. การเน้นที่การเรียนการสอน
4. การสอนอย่างมีวัตถุประสงค์
5. ความน่าเชื่อถือ
6. ความรับผิดชอบ
7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้
8. สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวร

ออสติน จอห์น และเรโนลด์ส (Austin; John; & Reynolds. 1990) ที่ศึกษาวิจัยและพบว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ

นอกจากแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศแล้ว ยังมีผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ดังนี้

สุทธิพงษ์ ยงศ์กมล (2543: บทคัดย่อ) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลต่อองค์กรแล้ว พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กร ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก และ 12 ปัจจัยย่อย ได้แก่

1. ด้านลักษณะขององค์กร ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อย ดังนี้
  - 1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร
  - 1.2 ด้านเทคโนโลยีองค์กร
2. ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อย ดังนี้
  - 2.1 ด้านวัฒนธรรมองค์กร
  - 2.2 ด้านบรรยากาศองค์กร
3. ด้านลักษณะบุคลากร ประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ดังนี้
  - 3.1 ด้านการรับรู้
  - 3.2 ด้านเจตคติและค่านิยม
  - 3.3 ด้านบุคลิกภาพ

3.4 ด้านการเรียนรู้

3.5 ด้านการจูงใจ

4. ด้านลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย ดังนี้

4.1 ด้านการวิเคราะห์กลยุทธ์

4.2 ด้านการกำหนดกลยุทธ์

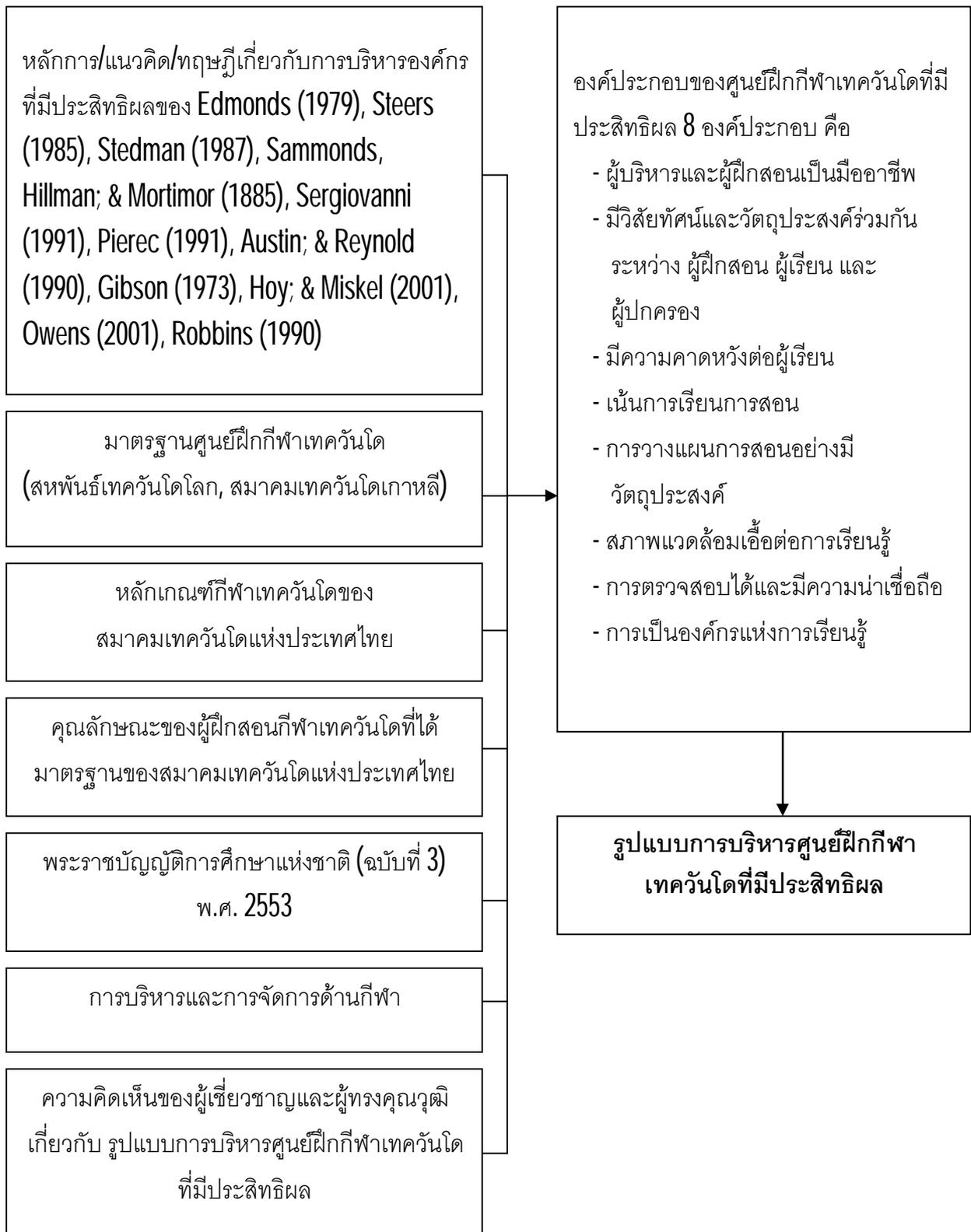
4.3 ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้, ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ, การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และมีความน่าเชื่อถือ, สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้, การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน, เน้นการเรียนการสอน, การสอนที่มีวัตถุประสงค์ มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

จากงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้ประมวลความรู้ โดยการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยองค์กร โดยวิเคราะห์ปัจจัยจากกรอบแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) ที่จำแนกปัจจัยที่ส่งผลออกมาเป็น 4 ด้าน คือ

1. ลักษณะของสภาพแวดล้อม
2. ลักษณะของบุคคลในองค์กร
3. ลักษณะขององค์กร
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

เพื่อนำมาสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล แต่เนื่องจากการศึกษาค้นคว้ายังไม่มียานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบของการบริหารศูนย์ฝึกกีฬาเทควันโดที่มีประสิทธิผล โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย